

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов

Кафедра міжкультурної комунікації, світової літератури та перекладу

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «Проблема жіночої самосвідомості в романі Дж.Еліот «Міддлмарч»

Студентки 2 курсу групи 2 МСО
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальності 014.021 Середня освіта
(мова і література) (англійська)
Андрієць Юлії Валеріївни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

Науковий керівник:
Мельник Т.М – кандидат філологічних
наук, доцент

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМ ЕМАНСИПАЦІЇ І ЖІНОЧОЇ САМОСВІДОМОСТІ У ВІКТОРІАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	9
1.1. Проблема жіночої самосвідомості в сучасних феміністичних дослідженнях	9
1.2. Історичні передумови дослідження жіночої самосвідомості та емансипації у Вікторіанську добу	16
1.3. Жіночий та чоловічий погляди на жіночу самосвідомість та питання емансипації у художній літературі Вікторіанської доби: гендерний підхід.....	18
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГЕНДЕРНОЇ САМОСВІДОМОСТІ У РОМАНІ ДЖ. ЕЛІОТ «МІДДЛМАРЧ»	31
2.1. Особистість Дж. Еліот та роман «Міддлмарч».....	31
2.2. Вплив прогресивних ідей ХІХ століття на положення жінки на написання роману «Міддлмарч»	34
2.3. Відображення в романі «Міддлмарч» усвідомлення власних прагнень вікторіанськими жінками.....	38
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	Ошибка! Закладка не определена.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ РОМАНУ ДЖ. ЕЛІОТ «МІДДЛІМАРЧ» НА УРОКАХ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ	50
Урок № 1	50
Урок №2	52
Урок № 3	Ошибка! Закладка не определена. 68
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	70

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ .....

Ошибка! Закладка не определена.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**Ошибка! Закладка не определена.**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батлер Дж. Гендерний клопіт: фемінізм та підрив тожсамості. Київ: Естіс, 2003. 224 с.
2. Безугла Л. Р., Бондаренко Є. В., Донець П. М. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. Харків: Константа, 2005. С. 118—144.
3. Бондаренко А. Українська еліта: патогенез самотності. *Слово і час*. 1998. № 11. С. 40—48.
4. Бондаренко Л. Ю. Роль жінки від минулого до сучасності. К.: Наук. думка, 2004. 48 с.
5. Браун Л. Жіноче питання. К.: Наук. думка, 2007. 567 с.
6. Викторянцы. Столпы британской политики XIX века / под ред. И. М. Узнародова. Ростов-на-Дону, 1999. 208 с.
7. Брандт Г. А. Философская антропология феминизма: природа женщины. М.: Изд-во гуманит. лит-ры, 2007. 240 с.
8. Венедиктова Т. Постсоветский гуманитарий между Россией и Западом. *Новое литературное обозрение*. 2001. №50. С. 50—55.
9. Воронина О.А. Теоретико-методологические основы гендерных исследований. Теория и методология гендерных исследований. М.: МЦГИ, 2001. С.13—106.
10. Габриэлян Н. Фантомные пространства требуют человеческих жертв (о современной женской прозе). *Общественные науки и современность*. 1993. № 3. С. 177—178.
11. Демидова О. Р. Женский вопрос в произведениях Шарлотты Бронте и Джордж Элиот. Л.: Ленингр. гос. пед ин-т. им. А.И. Герцена, 2000. 17 с.
12. Женская эмансипация в романе "Джейн Эйр": URL: <http://soshinenie.ru/zhenskaya-emansipaciya-v-romane-dzhejn-ejr/>
13. Зборовська Н. Перцепція феміністки у західноєвропейському дискурсі та українському письмі. *Слово і час*. 2005. № 2. С. 53—62.
14. Мелешко Т. Современная отечественная женская проза: проблемы

поэтики в гендерном аспекте: учебное пособие по спецкурсу. Кемерово: Кемеровский гос. ун-т, 2001. 88 с.

15. Мельник Т.М. Англійська підліткова література ХХ-ХХІ ст.: генеза, тематика й проблематика. *Мова і культура: Науковий журнал*. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. Вип. 22. Т. VI (201). С. 84-89.

16. Мілевський О., Мілевська А. Інститут емансипації за римським та сучасним цивільним правом. *Цивільне право і процес*. 2018. № 5. С. 57—61.

17. Новикова Н. В. Женское движение в Великобритании в конце XIX начале XX веков. URL: http://www.woman_dvizhenie_v_velikibritanii_konets_19_nachale_20_veka.

18. Овчаренко Н. Романи-антиутопії Маргарет Е. Етвуд. *Слово і час*. 2006. № 2. С. 46—53.

19. Овчаренко Н. Ф. Модель ідентичності в канадському літературно-художньому і літературно-критичному контексті: автореферат ... канд. філол. н. К, 1996. 35 с.

20. Овчаренко Н. Ф. Трилогія Роберта Дейвіса. Соціальність содержания и ее художественная оценка. Взаимодействие формы и содержания в реалистическом художественном произведении. К: Наук. думка, 1988. С. 198—205.

21. Оуэн Р. Книга о новом нравственном мире. URL: http://elib.org.ua/economics/ua_show_archives.php?subaction=showfull&id=1103366632&archive=1130013042&start_from=&ucat=11&

22. Охотникова С. Гендерные исследования в литературоведении: проблемы гендерной поэтики. *Гендерные исследования и гендерное образование в высшей школе*. Ч. 2. Иваново: ИКИ, 2002. С. 273—279.

23. Пермякова О.В. Понятие гендер на материале французских женских романов. *Вузы России и Болонский процесс*. Екатеринбург, 2005. С. 118.

23. Пермякова О.В. Смена гендерной идентичности и стилизация под мужской стиль письма как основные способы текстообразования в женских романах. *Иностранные языки и мировая культура*. Пермь, 2005. С. 21-24.

24. Ровенская Т. Феномен женщины говорящей. Проблема идентификации женской прозы 80–90–х годов. *Российские женщины в XX в. Опыт эпохи*. М.: ИГЛ., 2000. С. 34—43.

25. Рюткёнен М. Гендер и литература: проблема «женского письма» и «женского чтения». *Филологические науки*. 2000. № 3. С. 5—17.

26. Роуз Х. Исследование женских проблем в Великобритании. *Социологические исследования*. 1992. № 5. С. 56-64.

27. Сепир Э. Мужской и женский варианты речи в языке яна. *Избранные труды по языкознанию и культурологии*. М.: Прогресс, 1993. С. 455—461.

28. Соколова Н. И. Романы Шарлотты Бронте : (проблема личности). *Проблемы метода и жанра в зарубежной литературе*. М., 2005. С. 86-96.

29. Суковатая В.А. Женщина в религиозной истории и феминистская теология. *Женщины в истории: возможность быть увиденными*. Выпуск 2. Минск, 2002. С. 23-28

30. Табакова Г. Формування поняття «жіноча література» та основні етапи її становлення в Європі. URL: <http://soshinenie.ru/formyvannia-ponyattia-zhinocha-literatura-ta-osnovni-etapi-ii-vstanovlennia-v-evropi>

31. Уилер Г. Гештальттерапия постмодерна: за пределами индивидуализма. М.: Смысл, 2011. 464 с.

32. Успенская В. И. Суфражизм в истории феминизма и русские феминистки. Тверь, 1997. 152 с.

33. Успенская В.И. Женская история и развитие феминистского сознания. *Женские и гендерные исследования в Тверском государственном университете*. Тверь, 2000. С.20-36.

34. Успенская В.И. Идея прав женщин: традиции теоретизирования в духе феминизма в истории европейской социальной мысли. Авторское учебное пособие. Тверь, 2002. С.12-118.

35. Чугунова В. В. Некоторые наблюдения над лексикой Ш. Бронте в

произведении «Jane Eyre». *Известия Воронежского педагогического института*. Воронеж, 1992. Т. 139. С. 202-213.

36. Фейербах Л. Сутність християнства. URL: https://stud.com.ua/42303/filosofiya/feyyerbah_sutnist_hristiyanstva

37. Філоненко С. О. Концепція особистості жінки в українській жіночій прозі 90-х років ХХ століття. К., Ніжин: Аспект-Поліграф. 2006. 156 с.

38. Шамина Н.В. Женская проблематика в викторианском романе 1840 – 1870-х годов (Джейн Остен, Шарлотта и Эмили Бронте, Джоржд Элиот). *Филологические заметки*. Саранск: Мордов. гос. пед. ин-т., 2005. С. 54-60.

39. Шамина Н В. Дуализм женского мировосприятия и его отражение в творчестве Шарлотты Бронте. *Филологические заметки*. Саранск: Мордов. гос. пед. ин-т., 2001. С. 74-80.

40. Шамина Н. В. Викторианская проблематика в англоязычном литературоведении последних лет. *Филологические заметки*. 2000. Саранск: Мордов. гос. пед. ин-т., 2001. С. 36-40.

41. Шамина Н. В. Роль английских женщин-писателей 19 века в становлении реалистической эстетики. *Социальные и гуманитарные исследования*. Саранск: Мордов. гос. пед. ин-т., 2000. С. 356-358.

42. Швейгер-Лерхенфельд А. Ф. Женщина, ее жизнь, нравы и общественное положение у всех народов земного шара. М.: «Кураре-Н», 1998. 688 с.

43. Шинелева Л. Т. Женщина и общество. Декларация и реальность. М.: Политиздат, 1990. 175 с.

44. Шишкова И. А. Жанрообразующие факторы викторианских романов для девочек. *Вестник Московского университета*. Серия 9, Филология, 2003. №2. С. 90-100.

45. Шорэ Э. Судьба трех поколений, или От очарования к разочарованию (по произведениям А. Коллонтай и Л. Петрушевской). Преображение. *Русский феминистский журнал*. 1997. № 5. С. 54—61.

46. Alexander M. A History of English Literature. URL: <https://epdf.pub/a-history-of-english-literature2764c6735b7bf49935db1899c7f82d2d13754.html>
47. Allingham D. E. The Social Role and Treatment of Women in Thomas Hardy's The Mayor of Casterbridge. URL: <http://www.victorianweb.org/authors/hardy/da1.html>.
48. Barker J. The Brontës: A Life in Letters. URL: https://www.goodreads.com/book/show/298335.The_Bront_s
49. Blocksidge M. The Victorian Novel, English Association Bookmarks Number 50. URL: <https://www2.le.ac.uk/offices/englishassociation/documents/publications/New%20Folder/bookmarks/5.pdf>.
51. Brontë C. Jane Eyre An Autobiography. URL: <http://flibusta.is/b/380185/read>
52. Carlisle R. B. The Proffered Crown: Saint-Simonianism and the Doctrine of Hope. Baltimore: Johns Hopkins Univ. Press, 1987.
53. Chase K. George Eliot: Middlemarch. New York: Cambridge UP, 1991.
54. Ciabattari J. The 100 Greatest English Novels // BBC Culture. 2015. 7 December. URL: <http://www.bbc.com/culture/story/20151204-the-100-greatest-britishnovels>.
55. Cooke G. W. George Eliot: A Critical Study of Her Life, Writings & Philosophy. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=qxVwDwAAQBAJ&pg=PA264&lpg=PA264&dq=%22the+social+air+in+which+mortals+begin+to+breath e%22&source=bl&ots=xSpSLIqKPZ&sig=ACfU3U2jEmh9r0X-PuYxlbhbe5JHIhkKcA&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwjxjZH01PrmA hUII4sKHQ NcDG8Q6AEwA HoECAQQAQ>
56. Daits R. Multy-Girl Culture: An Ethnography of Doing Identity. Amsterdam University Press, 2008. – 298 p.
57. Dickens C. Little Dorrit. New York: Cosimo Classics, 2009.
58. Eliot G. Felix Holt, the Radical. URL: https://www.gutenberg.org/files/40882/40882-h/40882-h.htm#CHAPTER_XXVII
59. Eliot G. Letters. URL: <https://www.gutenberg.org/files/43045/43045->

8.txt

60.Eliot G. The Journals of George Eliot. URL:
<http://www.gutenberg.org/files/43045/43045.txt>

61.Fourier Ch. The Theory of the Four Movements. URL:
<https://libcom.org/files/Fourier%20-%20The%20Theory%20of%20the%20Four%20Movements.pdf>

62.Gaskell E. The Life of Charlotte Brontë. URL:
<https://www.worldcat.org/title/life-of-charlotte-bronte/oclc/674934>

63.Haight G. S. George Eliot: A Biography Oxford: Oxford Univ. Press, 1968.

64.Hall-Godsey A. M. By Her Own Hand: Female Agency Through Self-Castration In Nineteenth-Century British Fiction Angela Marie Hall-Godsey. URL:
https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1037&context=english_diss

65.Hardy B. Thomas Hardy Imagining Imagination Hardy's Poetry and Fiction. URL: <https://www.goodreads.com/book/show/6032037-thomas-hardy>

66.Hardy T. The Mayor of Casterbridge. URL:
<http://flibusta.is/b/272112/read>

67. Henry N. Ladies do it ?: Victorian Woman Investors in Fact and Fiction in Victorian Literature and Finance by Francis O'Gorman, Oxford University Press. New York, 2007.

68.Hornback B. "Moral Imagination of George Eliot" in *Middlemarch*. New York: Norton & Company, 2016.

69.Hutton R. H. Unsigned review of *Middlemarch* // *George Eliot: The Critical Heritage*, ed. David Carroll. London: Routledge, 1971. P. 307.

70.Irwin F.J. "Modes of Education" in *Middlemarch: Victorian Feminism*. URL: <https://macsphere.mcmaster.ca/handle/11375/9960>

71.Kames H. H. Principles of Equity. URL:
<http://galenet.galegroup.com.ezproxy.baylor.edu>.

72.Lee E. *Women in Literature*. URL: <http://www.victorianweb.org/gender/>

womlitov.html.

73. Levine Ph. Victorian Feminism 1850-1900. Florida: Univ. Press of Florida, 1994.

74. Milbank A. Daughters of the House: Modes of the Gothic in Victorian Fiction. London: Macmillan, 2015.

75. Neale K. George Eliot: Middlemarch. London: Penguin, 1989.

76. Simon de Beauvoir. The second Sex. France: Knopf Doubleday Publishing Group, 2013.

77. Slater M. Dickens and Women. URL: https://books.google.com/books/about/Dickens_and_Women.html?id=GyuH6-eZZaQC

78. Thane P. Women and the Poor Law in Victorian and Edwardian England. History Workshop Journal. 1978. Vol. 6, No. 1. P. 29-51.

79. Weber C. Marriage, Sympathy, and the Self in Middlemarch. URL: <https://www.jstor.org/stable/10.1525/ncl.2012.66.4.494>

80. Xiang X. Natural Mode of Passion for Hardy's Female Figures. US-China Foreign Language. 2008. Vol. 6, No. 9. P. 5-10.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

81. Зборовська Н. В. Психологія і літературознавство. К.: Вища школа, 2003. 414 с.

82. Ильин И. П. Постмодернизм. Словарь терминов. М.: ИНИОН РАН – INTRADA. 2001. 384 с.

83. Пермякова О.В. Определение понятия гендерный стиль. *Слово. Словарь. Словесность*. СПб: Российский государственный педагогический университет им. А.И. Герцена. 2005. С. 145-149.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

85.Бронте Ш. Джейн Эйр. К.: Велмайт, 2014 (Переклад Уляни Григораш). – 607с.

86.Элиот Дж. Мидлмарч. Москва: Азбука, 2018. 960 с.

87. Bronte Ch. Jane Eyre. M.: S.p., 2010. –566 p.

88.Eliot G. Middlemarch. URL: <http://flibusta.is/b/272377/read>